

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Niende Udvidede Afdeling)

15. september 2021 *

»Statsstøtte – individuel støtte til drift af havvindmølleparker – pligt til at købe elektricitet til en pris, der overstiger markedsprisen – indledende undersøgelsesprocedure – afgørelse om ikke at gøre indsigelser – annullationssøgsmål – artikel 1, litra h), i forordning (EU) 2015/1589 – status som interesseret part – fiskerivirksomheder – anlæggelse af parkerne i fiskeriområder – konkurrenceforhold – foreligger ikke – risiko for, at fiskerivirksomhedernes interesser vil blive berørt af tildelingen af den omtvistede støtte – foreligger ikke – ikke umiddelbart og individuelt berørt – afvisning«

I sag T-777/19,

Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) Sarl, Le Tréport (Frankrig), og de øvrige sagsøgere, hvis navne fremgår af bilaget¹, ved advokat M. Le Berre,

sagsøgere,

støttet af

Comité régional des pêches maritimes et des élevages marins des Hauts-de-France (CRPMEM), Boulogne-sur-Mer (Frankrig),

Fonds régional d'organisation du marché du poisson (FROM NORD), Boulogne-sur-Mer,

Organisation de producteurs CME Manche-Mer du Nord (OP CME Manche-Mer du Nord), Le Portel (Frankrig),

ved advokat A. Durand,

intervenienter,

mod

Europa-Kommissionen ved B. Stromsky og A. Bouchagiar, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af

* Processprog: fransk.

¹ – Listen over de øvrige sagsøgere er kun vedlagt den version, der meddeles parterne.

Den Franske Republik ved E. de Moustier, P. Dodeller og T. Stehelin, som befuldmægtigede,

af

Ailes Marines SAS, Puteaux (Frankrig), ved advokaterne M. Petite og A. Lavenir,

af

Éoliennes Offshore des Hautes Falaises SAS, Paris (Frankrig),

Éoliennes Offshore du Calvados SAS, Paris,

Parc du Banc de Guérande SAS, Paris,

ved advokaterne J. Derenne og D. Vallindas,

og af

Éoliennes en Mer Dieppe Le Tréport SAS, Dieppe (Frankrig),

Éoliennes en Mer Îles d'Yeu et de Noirmoutier SAS, Nantes (Frankrig),

ved advokaterne C. Lemaire og A. Azzi,

intervenienter,

angående et søgsmål anlagt i henhold til artikel 263 TEUF med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse C(2019) 5498 final af 26. juli 2019 om statsstøtte SA.45274 (2016/NN), SA.45275 (2016/NN), SA.45276 (2016/NN), SA.47246 (2017/NN), SA.47247 (2017/NN) og SA.48007 (2017/NN) ydet af Den Franske Republik til seks havvindmølleparker (Courseulles-sur-Mer, Fécamp, Saint-Nazaire, Îles d'Yeu et de Noirmoutier, Dieppe et Le Tréport og Saint-Brieuc),

har

RETTEN (Niende Udvidede Afdeling),

sammensat af præsidenten, M. van der Woude, og dommerne M.J. Costeira, D. Gratsias (refererende dommer), M. Kancheva og T. Perišin,

justitssekretær: fuldmægtig L. Ramette,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. juni 2021,

afsagt følgende

Dom

Sagens faktiske omstændigheder og baggrund

De faktiske omstændigheder

- 1 Sagsøger 1, Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) Sarl, blev oprettet af fiskerne i Le Tréport (Frankrig) og de omkringliggende havne for at dele omkostningerne ved køb og videresalg af brændstoffer, smøremidler og fedtstoffer. Sagsøger 2-11 (herefter »de sagsøgende fiskere«) er fiskerivirksomheder eller selvstændige fiskere i navnlig Le Tréport, Erquy (Frankrig) og Noirmoutier (Frankrig), som driver ikke-industrielt fiskeri ud for de franske kyster i Den Engelske Kanal eller Atlanterhavet.
- 2 Ailes Marines SAS (herefter »AM«), Éoliennes Offshore des Hautes Falaises SAS (herefter »EOHF«), Éoliennes Offshore du Calvados SAS (herefter »EOC«), Parc du Banc de Guérande SAS (herefter »PBG«), Éoliennes en Mer Dieppe Le Tréport SAS (herefter »EMDT«) og Éoliennes en Mer Îles d'Yeu et de Noirmoutier SAS (herefter »EMYN«), der er intervenienter til støtte for Europa-Kommissionen (herefter »modtagerne af den omtvistede støtte«), er selskaber oprettet med henblik på drift af havvindmølleparkerne i henholdsvis Saint-Brieuc (Frankrig, herefter »Saint-Brieuc-projektet«), Fécamp (Frankrig, herefter »Fécamp-projektet«), Courseulles-sur-Mer (Frankrig, herefter »Courseulles-sur-Mer-projektet«), Saint-Nazaire (Frankrig, herefter »Saint-Nazaire-projektet«), Dieppe (Frankrig) og Le Tréport (herefter »Dieppe/Le Tréport-projektet«) og Îles d'Yeu et de Noirmoutier (Frankrig, herefter »Îles d'Yeu/Noirmoutier-projektet«).
- 3 Efter en første indkaldelse af tilbud i 2011 udvalgte de franske myndigheder dels tilbuddet fra selskabet Éolien Maritime France (EMF) på en gruppe projekter, der omfattede Saint-Nazaire-, Fécamp- og Courseulles-sur-Mer-projekterne, dels tilbuddet fra AM på Saint-Brieuc-projektet. Driften af disse projekter blev godkendt ved bekendtgørelse af 18. april 2012.
- 4 Efter en anden indkaldelse af tilbud i 2013 valgte de franske myndigheder det samlede tilbud fra konsortiet bestående af selskaberne ENGIE, EDP Renewables og Neoen Marine på Îles d'Yeu/Noirmoutier- og Dieppe/Le Tréport-projekterne. Driften af disse blev godkendt ved bekendtgørelse af 1. juli 2014.
- 5 De seks omhandlede projekter skal blive til de første havvindmølleparker i Frankrig. De skal levere i alt 10,8 terawatttimer om året, dvs. ca. 2% af den samlede årlige elproduktion i Frankrig. Deres forventede driftsmæssige levetid er 25 år fra idriftsættelsen. De seks projekter ligger i havområder, i hvilke der drives fiskeri, bl.a. af de sagsøgende fiskere.
- 6 På tidspunktet for Kommissionens afgørelse C(2019) 5498 final af 26. juli 2019 om statsstøtte SA.45274 (2016/NN), SA.45275 (2016/NN), SA.45276 (2016/NN), SA.47246 (2017/NN), SA.47247 (2017/NN) og SA.48007 (2017/NN), ydet af Den Franske Republik til seks havvindmølleparker (Courseulles-sur-Mer, Fécamp, Saint-Nazaire, Îles d'Yeu et de Noirmoutier, Dieppe et Le Tréport og Saint-Brieuc) (herefter »den anfægtede afgørelse«), var opførelsen af disse parker endnu ikke påbegyndt, bl.a. som følge af de sager, der verserede ved de franske domstole. De forventes at blive sat i drift mellem 2022 og 2024 afhængigt af, hvornår disse tvister afsluttes.

- 7 De omhandlede projekter modtager driftsstøtte i form af en pligt til at købe elektricitet til en pris, der overstiger markedsprisen, som påhviler selskabet EDF Obligation d'achat (EDF-OA), idet staten fuldt ud kompenserer for meromkostningerne (herefter »den omtvistede støtte«). Denne mekanisme er baseret på bestemmelserne i artikel L. 121-7, L. 311-10 og L. 311-12 i code de l'énergie (den franske energilov).

Den administrative procedure

- 8 De franske myndigheder anmeldte den omtvistede støtte til Kommissionen henholdsvis den 29. april 2016 for så vidt angår Courseulles-sur-Mer-, Fécamp- og Saint-Nazaire-projekterne, den 6. januar 2017 for så vidt angår Îles d'Yeu/Noirmoutier- og Dieppe/Le Tréport-projekterne og den 12. april 2017 for så vidt angår Saint-Brieuc-projektet.
- 9 Da opførelsen af de pågældende havvindmølleparker endnu ikke var påbegyndt, besluttede de franske myndigheder at genforhandle de oprindeligt indrømmede købspriser.
- 10 Den 9. juni 2018 indgav to af de sagsøgende fiskere en klage til Kommissionen vedrørende støtten til Saint-Brieuc-projektet.
- 11 Den 29. juni 2018 anmodede Kommissionen om supplerende oplysninger vedrørende genforhandlingen af købspriserne. Den 6. december 2018 underrettede de franske myndigheder Kommissionen om resultatet af denne genforhandling, som havde udmøntet sig i en nedsættelse af priserne.
- 12 Den 18. december 2018 indgav visse af de sagsøgende fiskere en klage til Kommissionen vedrørende den omtvistede støtte til Dieppe/LeTréport-, Fécamp- og Courseulles-sur-Mer-projekterne.
- 13 Den 23. januar 2019 meddelte Kommissionen de personer, der havde indgivet de klager, der er nævnt i denne doms præmis 10 og 12, at den ikke anså dem for interesserede parter som omhandlet i artikel 1, litra h), i Rådets forordning (EU) 2015/1589 af 13. juli 2015 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUT 2015, L 248, s. 9). Ifølge Kommissionen kunne disse personers stævning derfor ikke behandles som en »formel klage som omhandlet i [denne forordnings] artikel 24, stk. 2«. Ved skrivelser af 21. februar 2019 bestred disse personer denne holdning.
- 14 Den 28. marts 2019 indgav flere personer, herunder en af de sagsøgende fiskere, en klage til Kommissionen vedrørende den omtvistede støtte til Saint-Nazaire- og Îles d'Yeu/Noirmoutier-projekterne.
- 15 Den 3. april 2019 afslog Kommissionen den i foregående præmis omhandlede klage af de samme grunde som dem, der var anført i dens skrivelse af 23. januar 2019. Ved skrivelse af 12. april 2019 bestred de berørte personer denne holdning.
- 16 Den 26. juli 2019 vedtog Kommissionen den anfægtede afgørelse.

Den anfægtede afgørelse

- 17 Efter at have beskrevet den omtvistede støtte (den anfægtede afgørelses punkt 9-60) fastslog Kommissionen i første række, at denne udgjorde statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF. Kommissionen anførte således for det første, at finansieringen af disse foranstaltninger som følge af den købsprismekanisme, der er beskrevet i denne doms præmis 7, var baseret på statsmidler, og at de kunne tilregnes staten. For det andet anførte den, at disse foranstaltninger gav en selektiv fordel til de elproducenter, der producerede elektricitet fra offshore-vindenergi i de omhandlede områder. For det tredje anførte Kommissionen, at de nævnte foranstaltninger, henset til det franske elnets sammenkobling med nettet i flere andre medlemsstater, kunne fordreje samhandelen med elektricitet mellem Frankrig og disse medlemsstater (den anfægtede afgørelses punkt 61-70).
- 18 Efter at have fastslået, at den omtvistede støtte var ulovlig, da den ikke var blevet anmeldt på forhånd, vurderede Kommissionen i anden række støttens forenelighed med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF og i lyset af afsnit 3.1.6.2 (driftsstøtte til vedvarende energikilder) og 3.2 (støttens virkning som en tilskyndelse og nødvendigheden af støtten) i EF-retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse af 1. april 2008 (EUT 2008, C 82, s. 1, herefter »2008-retningslinjerne«), navnlig punkt 109 (den anfægtede afgørelses punkt 71-76).
- 19 I denne forbindelse anførte Kommissionen for det første, at den omtvistede støtte bidrog til overholdelsen af de mål, der var fastsat i de nationale standarder og EU-retten med hensyn til andelen af vedvarende energikilder i det endelige energiforbrug i Frankrig, og dermed til bekæmpelsen af klimaændringer (den anfægtede afgørelses punkt 77-79).
- 20 For det andet fandt Kommissionen, at den omtvistede støtte var nødvendig for at afhjælpe et markedssvigt. Den mente således, at de franske myndigheder havde godtgjort, at de omhandlede projekters respektive produktionsomkostninger (»levelised costs of electricity«, LCOE) var betydeligt højere end markedsprisen, og at de af disse myndigheder fastsatte købspriser som følge af disse projekters negative rentabilitet derfor var nødvendige for at tilskynde de erhvervsdrivende til at gennemføre dem (den anfægtede afgørelses punkt 80-86).
- 21 For det tredje fandt Kommissionen, at den omtvistede støtte opfyldte proportionalitetskravet. Den anførte således først, at mekanismen med den omtvistede støtte sikrede, at kompensationen blev ydet for forskellen mellem elproduktionsomkostningerne og grundprisen for elektricitet. Dernæst konstaterede den, at operatørerne var blevet udvalgt på en ikke-diskriminerende, gennemsigtig og åben måde. Endelig fandt den – henset til den påregnede forrentning for hvert af de omhandlede projekter, som afspejlede et normalt rentabilitetsniveau, der kunne forventes af en tilsvarende investering, og de franske myndigheders tilsagn om at overvåge udviklingen i omkostningerne – at den omtvistede støtte var begrænset til et minimum, og at de af disse myndigheder planlagte foranstaltninger var egnede til at forhindre overkompensation (den anfægtede afgørelses punkt 87-106).
- 22 For det fjerde fandt Kommissionen, at den omtvistede støtte i lyset af de omhandlede projekters samlede kapacitet og den producerede mængde elektricitet i forhold til størrelsen af det franske elektricitetsmarked kun havde en begrænset indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne (den anfægtede afgørelses punkt 107 og 108).

23 På grundlag af den analyse, der er nævnt i denne doms præmis 19-22, konkluderede Kommissionen, at de positive miljøvirkninger for hver af de omtvistede støtteforanstaltninger vejede tungere end eventuelle negative virkninger af konkurrencefordrejningen. Derudover anførte den, at for så vidt som finansieringen af denne støtte var baseret på en afgift, som ikke blev pålagt elektriciteten, var der ingen risiko for forskelsbehandling i henhold til artikel 30 TEUF og 110 TEUF. Kommissionen fandt derfor, at denne støtte var forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF, og traf af denne grund afgørelse om ikke at gøre indsigelser (den anfægtede afgørelses punkt 109-117).

Retsforhandlinger og parternes påstande

24 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 12. november 2019 har sagsøgerne anlagt den foreliggende sag.

25 Den 13. februar 2020 har Kommissionen indgivet sit svarskrift.

26 Den 9. marts 2020 har AM fremsat en anmodning om intervention til støtte for Kommissionen. Sagsøgerne har fremsat bemærkninger til denne anmodning den 31. marts 2020.

27 Den 13. marts 2020 har Den Franske Republik fremsat en anmodning om intervention til støtte for Kommissionen.

28 Den 17. marts 2020 har EOHF, EOC, PBG, EMDT og EMYN hver især fremsat en anmodning om intervention til støtte for Kommissionen.

29 Den 18. marts 2020 har Comité régional des pêches maritimes et des élevages marins des Hauts-de-France (CRPMEM), nonprofitorganisationen Fonds régional d'organisation du marché du poisson (FROM NORD) og det kooperative maritime aktieselskab med varierende kapital Organisation de producteurs CME Manche-Mer du Nord (CME), organisationer for erhvervsfiskere, der driver fiskeri i fiskeriområderne i den østlige del af Den Engelske Kanal (herefter samlet »CRPMEM m.fl.«), som visse af de sagsøgende fiskere er medlem af, fremsat en fælles anmodning om intervention til støtte for sagsøgerne. Samme dag blev der fremsat yderligere to anmodninger om intervention til støtte for sagsøgerne af dels Erquy kommune, dels kommunerne Le Tréport og Mers-les-Bains (Frankrig), som fremsatte en fælles anmodning.

30 Den 19. maj 2020 har sagsøgerne indgivet replik.

31 Den 20. maj 2020 har sagsøgerne fremsat bemærkninger til de anmodninger om intervention, der er nævnt i denne doms præmis 27-29. Kommissionen har fremsat bemærkninger til de i denne doms præmis 29 nævnte anmodninger og har bestridt deres antagelse til realitetsbehandling.

32 Ved kendelse af 24. juli 2020 har formanden for Niende Afdeling imødekommet anmodningerne om intervention fra AM, EOHF, EOC, PBG, EMDT og EMYN. Ved afgørelse af samme dag har formanden imødekommet Den Franske Republiks anmodning om intervention.

33 Den 25. august 2020 har Kommissionen indgivet duplik.

- 34 Ved kendelse af 21. september 2020, CAPA m.fl. mod Kommissionen (T-777/19, ikke trykt i Sml., EU:T:2020:452), har formanden for Niende Afdeling dels imødekommet anmodningen om intervention fra CRPMEM m.fl., dels afvist anmodningen fra Erquy kommune og anmodningen fra kommunerne Le Tréport og Mers-les-Bains.
- 35 Den 6. oktober 2020 har AM indgivet sit interventionsindlæg. Den Franske Republik, EOHF, EOC, PBG, EMDT og EMYN har indgivet deres interventionsindlæg den 7. oktober 2020. Den 26. november 2020 har sagsøgerne og Kommissionen fremsat deres respektive bemærkninger til disse forskellige indlæg.
- 36 Den 3. december 2020 har CRPMEM m.fl. indgivet deres interventionsindlæg. Sagsøgerne og Kommissionen har fremsat deres bemærkninger til dette indlæg henholdsvis den 20. og den 21. januar 2021.
- 37 Den 12. februar 2021 har sagsøgerne anmodet om afholdelse af et retsmøde.
- 38 Den 16. april 2021 har Retten efter forslag fra Niende Afdeling i henhold til procesreglementets artikel 28 besluttet at henvise sagen til et udvidet dommerkollegium.
- 39 Ved en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse af 3. maj 2021 har Retten opfordret sagsøgerne til skriftligt at foretage visse præciseringer af de faktiske omstændigheder, hvilket sagsøgerne efterkom den 31. maj 2021.
- 40 Den 4. juni 2021 har sagsøger 6-11 indgivet en anmodning om foreløbige forholdsregler med henblik på udsættelse af gennemførelsen af den anfægtede afgørelse og vedtagelse af andre foreløbige forholdsregler i det væsentlige med henblik på udsættelse af afgørelsens gennemførelse.
- 41 Da et medlem af dommerkollegiet havde forfald, har Rettens præsident den 7. juni 2021 udpeget sig selv til at supplere dommerkollegiet. Retsmødet blev afholdt samme dag. Den mundtlige forhandling blev afsluttet efter retsmødet.
- 42 Ved kendelse af 2. juli 2021, Bourel m.fl. mod Kommissionen (T-777/19 R, ikke trykt i Sml., EU:T:2021:407), har Rettens vicepræsident forkastet anmodningen om foreløbige forholdsregler som omhandlet i denne doms præmis 40 og udsat afgørelsen om sagsomkostningerne.
- 43 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:
- Den anfægtede afgørelse annulleres.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
 - De intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, tilpligtes at bære deres egne omkostninger.
- 44 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Sagsøgerne tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

– CRPMEM m.fl. tilpligtes at betale omkostningerne i forbindelse med deres intervention.

45 Den Franske Republik har nedlagt påstand om, at Kommissionen frifindes.

46 AM, EOHF, EOC, PBG, EMDT og EMYN har nedlagt følgende påstande:

– Kommissionen frifindes.

– Sagsøgerne tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

47 CRPMEM m.fl. har nedlagt følgende påstande:

– Den anfægtede afgørelse annulleres.

– Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlige bemærkninger

48 Uden formelt at fremsætte en formalitetsindsigelse har Kommissionen principalt gjort gældende, at sagen bør afvises.

49 Kommissionen har anført, at sagsøgerne ikke er interesserede parter som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF, der kan anlægge sag for at beskytte deres processuelle rettigheder, og at de så meget desto mere ikke har godtgjort, at de har en særlig stilling som omhandlet i dom af 15. juli 1963, Plaumann mod Kommissionen (25/62, EU:C:1963:17), der giver dem mulighed for at anfægte den materielle rigtighed af afgørelsen om vurdering af den omtvistede støtte.

50 Hvad for det første angår status som interesseret part har Kommissionen navnlig gjort gældende, at betragtningerne i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), ikke kan overføres på den foreliggende sag. Ifølge Kommissionen befinder sagsøgerne i den foreliggende sag sig i modsætning til sagsøgerne i ovennævnte sag ikke i et konkurrenceforhold til modtagerne af den omtvistede støtte. Hvad for det andet angår spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgerne er umiddelbart berørt, har Kommissionen gjort gældende, at de sagsøgende fiskere i det væsentlige er berørt af de franske myndigheders lovgivningsmæssige valg om at bruge visse områder til elproduktion eller endog at forbyde dem adgang til disse områder. Derimod har tildelingen af den omtvistede støtte og den anfægtede afgørelse kun en indirekte indvirkning på deres materielle situation. Kommissionen har endvidere gjort gældende, at etableringen af de pågældende havvindmølleparker har en mindre indvirkning på de sagsøgende fiskeres materielle situation, end de hævder. Hvad endelig angår sagsøger 1 har Kommissionen gjort gældende, at denne ikke driver fiskeri.

51 Sagsøgerne har for deres del gjort gældende, at de er interesserede parter som omhandlet i artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589, idet de navnlig har støttet sig på præmis 63-65 i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341).

52 Hvad angår de sagsøgende fiskere har de for det første gjort gældende, at deres fiskeri er underlagt en geografisk begrænsning, som afhænger af såvel fiskeressourcerne, de ustadige vejrforhold og de ved lov fastsatte perioder, hvor de forskellige dele af fiskeriområderne er åbne, som af de bestemmelser, der gælder for de fartøjstyper, de anvender, og de tilsvarende sejltilladelser. Det

maritime rum, i hvilket de kan udøve deres aktiviteter, er således fastlagt eller kan fastlægges ud fra deres hjemstedshavn eller den havn, de undertiden anvender. De områder, der er berørt af de omhandlede projekter, optager imidlertid en væsentlig del af dette rum, og de bruger dem undertiden i meget stort omfang til deres aktiviteter.

- 53 For det andet har de sagsøgende fiskere gjort gældende, at de omhandlede projekter vil få en forudsigelig indvirkning på deres aktiviteter på grund af dels de lovgivningsmæssige begrænsninger af sejladsen, der er planlagt i de områder, som er berørt af disse projekter, og den uvisse sejlbarhed i og omkring de nævnte områder, dels de nævnte projekters potentielt negative indvirkning på havmiljøet og fiskeressourcerne.
- 54 For det tredje har de sagsøgende fiskere i analogi med dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), fremhævet, at adgangen til og anvendelsen af de områder i det maritime rum, der er identificeret som de steder, hvor de omhandlede projekter skal gennemføres, skal anses for at udgøre et »råmateriale« som omhandlet i denne dom, således at de som sådan konkurrerer med operatørerne af disse projekter. I replikken har de tilføjet, at definitionen af begrebet »interesseret part« som omhandlet i artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589 ikke er strengt betinget af et konkurrenceforhold.
- 55 For så vidt angår sagsøger 1, hvis kundekreds består af fiskere fra Le Tréport og de omkringliggende havne, berører Dieppe/Le Tréport-, Fécamp- og Courseulles-sur-Mer-projekterne umiddelbart sagsøgerens virksomhed, som ikke kan diversificeres ud over denne kundekreds og dette sted.
- 56 Til støtte for Kommissionens formalitetsindsigelse har Den Franske Republik, AM, EOHF, EOC, PBG, EMDT og EMYN i det væsentlige fremført en tilsvarende argumentation. Sagsøgerne har i deres bemærkninger til disse intervenienters interventionsindlæg bestridt denne argumentation.
- 57 CRPMEM m.fl. har i det væsentlige fremført en argumentation, der svarer til sagsøgernes. Kommissionen har i sine bemærkninger til interventionsindlægget fra CRPMEM m.fl. bestridt denne argumentation.

Indledende bemærkninger

- 58 Det skal indledningsvis bemærkes, at det følger af artikel 108, stk. 3, TEUF, at når Kommissionen er af den opfattelse, at et støtteprojekt er uforeneligt med det indre marked, iværksætter den uopholdeligt den i samme artikels stk. 2 fastsatte formelle undersøgelsesprocedure. Finder Kommissionen i forbindelse med denne procedure og efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, at den ydede støtte ikke er forenelig med det indre marked, træffer den i overensstemmelse med stk. 2, første afsnit, afgørelse om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen inden for den tidsfrist, som Kommissionen fastsætter.
- 59 Artikel 4 i forordning 2015/1589 indfører imidlertid en foreløbig undersøgelse af støtteforanstaltningerne, som skal gøre det muligt for Kommissionen at danne sig en første opfattelse af, om den pågældende støtte er forenelig med det indre marked.
- 60 Konstaterer Kommissionen, at foranstaltningen, for så vidt som den falder inden for anvendelsesområdet for artikel 107, stk. 1, i TEUF, ikke giver anledning til tvivl om, at den er forenelig med det indre marked, træffer den afgørelse om ikke at gøre indsigelse i henhold til

artikel 4, stk. 3, i forordning 2015/1589. En sådan afgørelse udgør ligeledes forudsætningsvis et afslag på at iværksætte den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF og artikel 6, stk. 1, i ovennævnte forordning (jf. i denne retning dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 45).

- 61 Konstaterer Kommissionen derimod, at den anmeldte foranstaltning giver anledning til tvivl om, at den er forenelig med det indre marked, har Kommissionen pligt til i medfør af artikel 4, stk. 4, i forordning 2015/1589 at træffe afgørelse om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure. Ifølge denne forordnings artikel 6, stk. 1, skal den pågældende medlemsstat og andre interesserede parter opfordres til at fremsætte bemærkninger inden for en nærmere fastsat frist.
- 62 Det følger således af disse bestemmelser, at enhver interesseret part som omhandlet i artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589 er umiddelbart og individuelt berørt af en afgørelse om ikke at gøre indsigelse. De interesserede parter, der er indrømmet de i artikel 108, stk. 2, TEUF og artikel 6, stk. 1, i ovennævnte forordning fastsatte processuelle garantier, kan kun opnå, at disse respekteres, hvis de har adgang til at indbringe en sådan afgørelse for Unionens retsinstanser (jf. i denne retning dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 I henhold til artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589 forstås der ved interesseret part alle personer, virksomheder eller sammenslutninger af virksomheder, hvis interesser måtte være berørt af den tildelte støtte, herunder navnlig støttemodtageren, konkurrerende virksomheder og erhvervsorganisationer. Det drejer sig med andre ord om en ubestemt helhed af adressater (jf. dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 63 og den deri nævnte retspraksis).
- 64 For at en person, virksomhed eller sammenslutning af virksomheder kan betragtes som interesseret part, skal denne i tilstrækkelig grad godtgøre, at der er risiko for, at støtten har en konkret indvirkning på dens situation (dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).
- 65 Hvis sagsøgeren derimod anfægter berettigelsen af en afgørelse om vurdering af støtten som sådan, er den omstændighed alene, at sagsøgeren kan anses for interesseret part som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF, ikke tilstrækkeligt til at realitetsbehandle sagen. Det må i så fald godtgøres, at sagsøgeren har en særlig stilling som omhandlet i dom af 15. juli 1963, Plaumann mod Kommissionen (25/62, EU:C:1963:17). Dette vil bl.a. være tilfældet, hvor sagsøgerens stilling på markedet i væsentligt omfang påvirkes af den støtteforanstaltning, som den pågældende afgørelse vedrører (jf. dom af 13.12.2005, Kommissionen mod Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, EU:C:2005:761, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
- 66 Under de omstændigheder gælder det, at når en sagsøger har nedlagt påstand om annullation af en afgørelse om ikke at gøre indsigelse, kritiserer vedkommende som det væsentlige, at Kommissionens afgørelse vedrørende den pågældende støtte er blevet truffet, uden at Kommissionen har indledt den formelle undersøgelsesprocedure, hvorved den har tilsidesat sagsøgerens processuelle rettigheder. Sagsøgeren kan for at få taget sin påstand om annullation til følge påberåbe sig ethvert anbringende, der kan godtgøre, at vurderingen af de oplysninger, Kommissionen rådede over, under den foreløbige undersøgelse af den anmeldte foranstaltning burde have rejst tvivl med hensyn til dens forenelighed med det indre marked. Anvendelsen af sådanne argumenter kan dog ikke bevirke en ændring af sagsgenstanden eller betingelserne for at antage søgsmålet til realitetsbehandling. Den omstændighed, at der foreligger tvivl med hensyn til

foranstaltningens forenelighed, er derimod netop det bevis, som kræves ført for at godtgøre, at Kommissionen var forpligtet til at indlede den formelle undersøgelsesprocedure (jf. dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 59).

- 67 Som det fremgår af denne doms præmis 23, er den anfægtede afgørelse i den foreliggende sag en afgørelse om ikke at gøre indsigelser. Ved denne afgørelse afslog Kommissionen således forudsætningsvis, men nødvendigvis, at iværksætte den formelle undersøgelsesprocedure. Sagsøgerne har imidlertid gjort gældende, at de har status som interesserede parter, og har fremført to anbringender, hvoraf det ene vedrører en tilsidesættelse af deres processuelle rettigheder og det andet en begrundelsesmangel. I forbindelse med det første anbringende har de anført grundene til, at omstændighederne omkring vedtagelsen af den anfægtede afgørelse og indholdet af denne afgørelse efter deres opfattelse påviser, at Kommissionen var stødt på alvorlige vanskeligheder, som burde have ført til indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure. I forbindelse med det andet anbringende har de henvist til visse dele af den anfægtede afgørelse, der allerede blev bestridt i det første anbringende, for at gøre gældende, at Kommissionen ikke gav en tilstrækkelig begrundelse for sin vurdering af den omtvistede støttes forenelighed, således at interesserede tredjeparter havde mulighed for at forstå grundene til, at den fandt, at der ikke forelå alvorlige vanskeligheder.
- 68 Henset til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 62-66, er det således tilstrækkeligt, at sagsøgerne godtgør, at de i den foreliggende sag har status som interesserede parter, hvilket skal undersøges nedenfor. I forbindelse med denne undersøgelse skal der sondres mellem dels de sagsøgende fiskeres situation, dels situationen for sagsøger 1.

De sagsøgende fiskeres status som interesserede parter

- 69 De sagsøgende fiskere har til støtte for deres status som interesserede parter fremført to argumenter, nemlig dels om tilstedeværelsen af et konkurrenceforhold mellem deres aktiviteter og de aktiviteter, som modtagerne af den omtvistede støtte udøver, dels og under alle omstændigheder om risikoen for, at støtten har en konkret indvirkning på deres situation. Disse to argumenter skal undersøges hver for sig.

Tilstedeværelsen af et konkurrenceforhold mellem de sagsøgende fiskere og modtagerne af den omtvistede støtte

- 70 De sagsøgende fiskeres argumentation rejser spørgsmålet, om de kan anses for at konkurrere med modtagerne af den omtvistede støtte, med den begrundelse, at de analogt med den situation, som Domstolen undersøgte i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 67), anvender det samme »råmateriale«.
- 71 Det bemærkes indledningsvis, at de sagsøgende fiskere med denne argumentation ikke hævder, at de er direkte konkurrenter til modtagerne af den omtvistede støtte, dvs. at de konkurrerer med disse på de markeder, hvor de er aktive, nemlig inden for elproduktion. Det er i øvrigt klart, at dette ikke er tilfældet, idet de sagsøgende fiskere udelukkende er aktive i sektoren for ikke-industrielt fiskeri. Når det er sagt, er begrebet interesseret part som omhandlet i artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589 ikke begrænset til de direkte konkurrenter til modtagerne af den pågældende støtte (jf. i denne retning og analogt dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 70, og af 10.12.2008, Kronoply og Kronotex mod Kommissionen, T-388/02, ikke trykt i Sml., EU:T:2008:556, præmis 73).

- 72 Som det fremgår af ordlyden af artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589, således som denne bestemmelse er fortolket i retspraksis, er det korrekt, at udtrykket »konkurrerende virksomheder« i denne bestemmelse alene betegner direkte konkurrenter til modtagerne af den pågældende støtte. Det kan udledes af bestemmelsens ordlyd, og ikke mindst af det adverbielle udtryk »navnlig«, som bl.a. indleder udtrykket »konkurrerende virksomheder«, at disse direkte konkurrenter ubestrideligt figurerer blandt de »interesserede parter« som omhandlet i artikel 108, stk. 2, TEUF (jf. i denne retning dom af 24.5.2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, præmis 63 og 64, og af 3.9.2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland m.fl. mod Kommissionen, C-817/18 P, EU:C:2020:637, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).
- 73 Til forskel fra et sådant direkte konkurrenceforhold til modtageren af den pågældende støtte kan et indirekte konkurrenceforhold som det, de sagsøgende fiskere påberåber sig, derimod ikke uden videre give status som interesseret part. Som det fremgår af præmis 65 i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), fritager et sådant indirekte konkurrenceforhold nemlig ikke dem, der påberåber sig det, fra i tilstrækkelig grad at godtgøre, at der er risiko for, at den pågældende støtte har en konkret indvirkning på deres situation.
- 74 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at i den sag, der gav anledning til Rettens dom, som Domstolen behandlede efter appel i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), anvendte sagsøgerne, som var virksomheder, der fremstillede træfiberplader og spånplader, og modtageren af den pågældende støtte, der var celluloseproducent, det samme råmateriale i deres produktion, nemlig industritræ. Derfor udledte Retten heraf, at disse virksomheder konkurrerede indbyrdes som købere af industritræ, hvilken konklusion Domstolen fastslog ikke var behæftet med nogen retlig fejl (jf. i denne retning Domstolens dom, præmis 9, 10, 67 og 70).
- 75 I den foreliggende sag er de sagsøgende fiskere aktive i sektoren for ikke-industrielt kystfiskeri, mens modtagerne af den omtvistede støtte driver havvindmølleparker med henblik på at producere elektricitet, der sælges på engrosmarkedet.
- 76 Som Kommissionen og de intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, har fremhævet, er de markeder, hvorpå de sagsøgende fiskere og modtagerne af den omtvistede støtte sælger deres respektive produkter, derfor for det første helt forskellige, og for det andet indebærer deres respektive produktioner ikke anvendelse af det samme »råmateriale«. Hvad navnlig angår dette andet aspekt anvender operatørerne af havvindmølleparkerne, således som EMDT og EMYN har anført, vindens kinetiske energi, mens fiskerne udnytter fiskeressourcer.
- 77 Dette forhold kan ikke drages i tvivl af det af de sagsøgende fiskere anførte argument om, at adgangen til de områder, hvor de omhandlede projekter er anlagt, og deres anvendelse skal anses for et »råmateriale« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341).
- 78 Ifølge den gængse betydning af udtrykket »råmateriale«, som er anvendt i dom af 24. maj 2011, Kommissionen mod Kronoply og Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), betegner dette udtryk en naturressource eller et uforarbejdet produkt, der anvendes som rå- eller hjælpestof i en vares fremstillingsproces. Som AM har fremhævet, er det således med urette, at de sagsøgende fiskere i replikken har anført, at ovennævnte dom vedrører et konkurrenceforhold med hensyn til anvendelse af et fælles træforsyningsområde. Som anført i nærværende doms præmis 74 følger

det nemlig af ovennævnte dom, at Retten korrekt havde fastslået, at sagsøgerne i den pågældende sag og modtageren af den pågældende støtte konkurrerede indbyrdes som købere på markedet for industritræ. Tilsvarende er det ikke i den foreliggende sag det område af det offentlige maritime rum, der anvendes af såvel de sagsøgende fiskere som modtagerne af den omtvistede støtte, der som sådan udgør »råmaterialet« til deres respektive økonomiske aktiviteter, men de naturressourcer, der findes deri. Som allerede anført i denne doms præmis 76 er disse ressourcer imidlertid forskellige, og de omhandlede erhvervsdrivende konkurrerer således ikke indbyrdes om udnyttelsen heraf.

- 79 Som Kommissionen og de intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, i det væsentlige har anført, følger konflikten mellem de sagsøgende fiskere og modtagerne af den omtvistede støtte med hensyn til adgangen til og anvendelsen af de områder, hvori de omhandlede vindmølleparker efter planen skal drives, under alle omstændigheder af de reguleringsmæssige valg, som de franske myndigheder træffer med hensyn til kontrol med og forvaltning af de forskellige anvendelser af det offentlige maritime rum. Derimod udspringer denne konflikt ikke af disse myndigheders »skabelse af et konkurrenceforhold« i forbindelse med den nævnte adgang og anvendelse.
- 80 Som det i denne henseende fremgår af navnlig Den Franske Republiks forklaringer, udelukker den tilladelse, de nævnte modtagere har fået til at drive disse parker i de nævnte områder, ikke andre anvendelser af områderne, herunder navnlig til fiskeri, idet de kompetente myndigheder anvender et princip om sameksistens mellem disse forskellige anvendelser. Selv om fiskeriet i praksis, således som det fremgår af de dokumenter, der er tilført sagsakterne, kan blive genstand for begrænsninger i disse områder, fremgår det ligeledes heraf, at disse begrænsninger svarer til de mål om sikkerhed og forebyggelse af risici, som disse myndigheder forfølger, og ikke til modtagerne af den omtvistede støttes udøvelse af en eksklusiv brugsret, som disse myndigheder har tildelt dem. De eventuelle følger af disse begrænsninger for de sagsøgende fiskeres økonomiske aktivitet er således uadskilleligt forbundet med reguleringen af det offentlige maritime rum og kan ikke anses for at give operatørerne af de omhandlede vindmølleparker en fordel i forhold til de fiskerivirksomheder, der anvender de samme områder (jf. i denne retning og analogt dom af 13.3.2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis).
- 81 Hertil kommer, som de sagsøgende fiskere selv har anført, og som Den Franske Republik i det væsentlige har fremhævet, at adgangen til fiskeriområderne og deres anvendelse er underlagt strenge regler, som om nødvendigt kan forbyde, at områderne anvendes til fiskeri, navnlig henset til målene om forvaltning af fiskeressourcerne. De sagsøgende fiskere har således ikke en ubetinget ret til at udnytte disse områder, som skaber »et konkurrenceforhold« mellem dem og de erhvervsdrivende, der har tilladelse til at drive de anlæg, der ligger inden for de nævnte områder, med henblik på elproduktion.
- 82 Følgelig kan de sagsøgende fiskere ikke anses for interesserede parter, der kan anlægge den foreliggende sag på grundlag af et angiveligt indirekte konkurrenceforhold til modtagerne af den omtvistede støtte.

Tilstedeværelsen af en risiko for, at den omtvistede støtte har en konkret indvirkning på de sagsøgende fiskeres situation

- 83 Indledningsvis bemærkes, at som de sagsøgende fiskere har gjort gældende i replikken, er kvalificeringen som interesseret part ikke strengt betinget af, at der foreligger et direkte eller indirekte konkurrenceforhold. I henhold til fast retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 63, omfatter dette begreb nemlig en ubestemt helhed af adressater.
- 84 Det er i denne forbindelse korrekt, at retspraksis giver et vist antal eksempler på situationer, hvor såvel Retten som Domstolen har anerkendt, at personer, hvis interesser kunne blive berørt af støttetildelingen, var interesserede parter, uden at undersøge, om disse personer befandt sig i et konkurrenceforhold – også indirekte – til støttemodtagerne.
- 85 Således anerkendte Retten f.eks. i dom af 16. september 1998, *Waterleiding Maatschappij mod Kommissionen* (T-188/95, EU:T:1998:217, præmis 79-81, 85 og 86), at et vandforsyningsselskab var en interesseret part i en sag vedrørende støtte, som skulle tilskynde virksomheder til at blive selvforsynende med vand, idet modtagerne af denne støtte var vandforsyningsselskabets potentielle kunder.
- 86 Tilsvarende fastslog Domstolen i dom af 9. juli 2009, *3F mod Kommissionen* (C-319/07 P, EU:C:2009:435, præmis 45-60 og den deri nævnte retspraksis), at sagsøgeren, arbejdernes almindelige fagforbund i Danmark, for at godtgøre sin status som interesseret part med føje kunne gøre gældende, at den omhandlede støtte, som bestod i skattefritagelser til fordel for indenlandske og udenlandske sømænd, som var ansat af danske redere, og som i sidste ende kom disse til gode, påvirkede sagsøgerens »konkurrencesituation« i forhold til andre fagforeninger ved forhandlinger om kollektive overenskomster for søfolk.
- 87 Endelig fastslog Retten i dom af 24. februar 2021, *Braesch m.fl. mod Kommissionen* (T-161/18, under appel, EU:T:2021:102), at sagsøgerne, som var indehavere af obligationer, der var afhængige af aktierne i den bank, der modtog støtte fra Den Italienske Republik som led i en omstruktureringsplan, havde godtgjort, at tildelingen af al den omhandlede støtte risikerede at få en konkret indvirkning på deres situation. Retten fastslog i denne forbindelse, at støtteforanstaltningerne og de af denne medlemsstat afgivne tilsagn, som omfattede byrdefordelingsforanstaltninger, der risikerede at påføre sagsøgerne store økonomiske tab, var uadskillelige, for så vidt som disse tilsagn udgjorde en betingelse for at erklære støtten forenelig, og da den afgørelse, hvorved støtteforanstaltningerne blev godkendt, samtidig gjorde disse tilsagn bindende (jf. i denne retning dom af 24.2.2021, *Braesch m.fl. mod Kommissionen*, T-161/18, under appel, EU:T:2021:102, præmis 39 og 40).
- 88 I tidligere retspraksis, bl.a. i de domme, der er nævnt i denne doms præmis 85-87, har Unionens retsinstanser imidlertid ikke udtalt sig om en konflikt som i den foreliggende sag mellem to forskellige økonomiske aktiviteter om anvendelsen af et og samme område med henblik på udnyttelse af forskellige ressourcer og om de angivelige negative virkninger for en af disse aktiviteter som følge af de nationale myndigheders beslutning om at udbetale støtte til den anden af disse aktiviteter. Den foreliggende sag rejser nærmere bestemt spørgsmålet om, hvorvidt de formodede negative virkninger af driften af de vindmølleparker, der er genstand for den omtvistede støtte, på deres omgivelser, navnlig på det fiskeri, der bedrives inden for samme område, på havmiljøet og på fiskeressourcerne, kan anses for støttetildelingens konkrete indvirkning på de pågældende fiskerivirksomheders situation.

- 89 Selv om det i denne forbindelse principielt ikke kan udelukkes, at en støtte konkret påvirker tredjemands interesser på grund af de virkninger, som det støttede anlæg har på sine omgivelser og navnlig på de øvrige aktiviteter, der udøves i nærheden, følger det af denne doms præmis 64 og 73, at disse tredjemænd ifølge retspraksis for at kunne kvalificeres som interesserede parter i tilstrækkelig grad skal godtgøre, at der er en risiko for en sådan konkret påvirkning. Desuden er det i denne forbindelse ikke tilstrækkeligt at godtgøre, at de nævnte virkninger foreligger, idet det videre skal fastslås, at disse virkninger skyldes selve støtten. I modsat fald ville enhver borger eller enhver virksomhed, hvis interesser på grund af deres placering kan blive berørt af disse virkninger, potentielt kunne gøre krav på status som interesseret part, hvilket ville være åbenbart uforeneligt med artikel 108, stk. 2, TEUF, således som denne bestemmelse er fortolket i retspraksis (jf. i denne retning og analogt dom af 19.12.2019, BPC Lux 2 m.fl. mod Kommissionen, T-812/14 RENV, ikke trykt i Sml., EU:T:2019:885, præmis 60 og den deri nævnte retspraksis).
- 90 I den foreliggende sag skal det for det første bemærkes, således som Kommissionen og de intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, har gjort gældende, at den angivelige risiko for, at de omhandlede projekter påvirker fiskeriet i de pågældende områder, følger dels af de franske myndigheders beslutninger om at anlægge disse projekter på steder, hvor der udøves fiskeri, dels af de beslutninger, som disse myndigheder måtte træffe for at regulere havsejladsen og fiskeriet på og omkring disse steder. Som Den Franske Republik har fremhævet, kommer disse beslutninger til udtryk i form af henholdsvis driftstilladelser og afgørelser om brug og forvaltning af offentligt område, men ikke i form af tildeling af den omtvistede støtte.
- 91 For det andet bemærkes, at afgørelserne om tildeling af den omtvistede støtte ikke kan påvirke anlæggelsen af de pågældende projekter eller kontrollen med og begrænsningen af fiskeriet i de områder, der er berørt af denne anlæggelse.
- 92 Som det fremgår af den anfægtede afgørelse og af stævningen, og som det bekræftes af dokumenterne vedrørende indkaldelserne af tilbud fra 2011 og 2013 angående de omhandlede projekter, som denne afgørelse vedrører, var disse projekters nøjagtige placering allerede blevet fastlagt på tidspunktet for disse indkaldelser af tilbud og udgjorde en integrerende del af betingelserne herfor.
- 93 Det var først efter indledningen af proceduren vedrørende de nævnte indkaldelser af tilbud, at afgørelsen om støttetildeling blev truffet i forbindelse med, at de udvalgte tilbudsgiveres tilbud blev accepteret (jf. den anfægtede afgørelses punkt 71). Det fremgår i øvrigt hverken af den anfægtede afgørelse eller af de oplysninger, som parterne har fremlagt, at genforhandlingen af denne støtte i 2018, som udelukkende vedrørte en nedsættelse af støttebeløbet, navnlig henset til den teknologiske og juridiske udvikling vedrørende sådanne projekter, i sig selv havde indvirkning på betingelserne for denne anlæggelse.
- 94 Endelig er udbetalingen af den omtvistede støtte forbundet med de franske myndigheders tilsagn om at foretage en fornyet undersøgelse af støtten i tilfælde af en senere ændring af de omhandlede projekters tekniske karakteristika (den anfægtede afgørelses punkt 105). I øvrigt fastsætter betingelserne for tildeling af denne støtte en nedsættelse af støttebeløbet ved udløbet af kontrakten med elektricitetskøberen og en begrænsning af støtteperioden til 20 år, hvorefter der ikke længere vil blive ydet støtte til elproduktionen (den anfægtede afgørelses punkt 23 og 24). Det må imidlertid fastslås, at denne degressive mekanisme for støtteudbetaling er fuldstændig uafhængig af den angivelige risiko for, at de omhandlede projekter får indvirkning på de sagsøgende fiskeres aktiviteter, og at den ikke kan påvirke disse, idet denne indvirkning udelukkende afhænger af eventuelle tekniske og lovgivningsmæssige foranstaltninger, der

iværksættes for at begrænse disse aktiviteter eller tværtimod for at lette deres sameksistens med disse projekter. Selv når den omtvistede støtte ikke længere bliver udbetalt, kan denne angivelige indvirkning således fortsætte uafhængigt af denne udbetaling.

- 95 For det tredje kan den omtvistede støtte, der svarer til forskellen mellem købsprisen for elektricitet produceret af de anlæg, der er genstand for de omhandlede projekter, og markedsprisen for elektricitet, kun få indvirkning på de markeder, hvor modtagerne er aktive, dvs. markedet for elektricitet i senere omsætningsled og eventuelt de markeder, der leverer de forsyninger, som er nødvendige for driften af disse anlæg, i tidligere omsætningsled. Den kan ikke i sig selv påvirke de markeder, hvorpå de sagsøgende fiskere selv er aktive, hvilket sagsøgerne i øvrigt heller ikke har hævdet.
- 96 Hvad for det fjerde angår de omhandlede projekters angivelige indvirkning på fiskeressourcerne og havmiljøet er det tilstrækkeligt at bemærke, at den, på samme måde som de nævnte projekters indvirkning på fiskeriet i de pågældende områder, udelukkende afhænger af de franske myndigheders beslutninger om at anlægge disse projekter og de tekniske og lovgivningsmæssige foranstaltninger, som disse er omfattet af, og som kan påvirke denne indvirkning positivt eller negativt. I denne forbindelse fremgår det hverken af det, som de sagsøgende fiskere og de intervenienter, der er indtrådt til støtte for disse, har anført, eller af de oplysninger, som de har fremlagt til støtte herfor, at der er en sammenhæng mellem udbetalingen af den omtvistede støtte og denne indvirkning på fiskeressourcerne og havmiljøet. Uden at det er fornødent at undersøge den argumentation, som Kommissionen og de intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, har fremsat vedrørende det manglende bevis for en sådan indvirkning, kan denne således under alle omstændigheder ikke give de sagsøgende fiskere status som interesserede parter.
- 97 Det følger af det ovenstående, at der ikke er nogen sammenhæng mellem mekanismen for tildeling af den omtvistede støtte og de omhandlede projekters angivelige indvirkning på de sagsøgende fiskeres aktiviteter. Denne indvirkning er nemlig uløseligt forbundet med dels de franske myndigheders beslutninger om at anlægge disse projekter i de pågældende områder som led i deres politik for udnyttelse af energiresourcer, dels reguleringen af det offentlige maritime rum og de tekniske foranstaltninger, som disse projekter er omfattet af. Selv om disse myndigheders beslutning om at tildele operatørerne af disse projekter støtte i form af en købsforpligtelse, hvortil udgifterne betales af staten, giver dem en fordel i forhold til de elektricitetsproducenter, der ikke modtager støtte, er den til gengæld i sig selv uden betydning for de sagsøgende fiskeres økonomiske resultater. Den omtvistede støtte kan derfor ikke i sig selv anses for at have en konkret indvirkning på deres situation som omhandlet i den i denne doms præmis 64 nævnte retspraksis.
- 98 Denne konklusion drages ikke i tvivl af de forskellige argumenter, som de sagsøgende fiskere har fremført med henblik på at godtgøre, at der er en sammenhæng mellem den omtvistede støtte og de omhandlede projekters angivelige indvirkning på deres situation.
- 99 For det første har de sagsøgende fiskere i replikken og i deres bemærkninger til indlæggene fra de intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, gjort gældende, at støtteudbetalingen er nødvendig for gennemførelsen og driften af de omhandlede projekter.
- 100 Som det fremgår af afsnit 3.2 i 2008-retningslinjerne (støttens virkning som en tilskyndelse og nødvendigheden af støtten), som Kommissionen støttede sig på i den anfægtede afgørelses punkt 81-86, og af selve disse punkter, er den omstændighed, at støtten er nødvendig for at

gennemføre og drive miljøbeskyttelsesprojekter, såsom de omhandlede projekter, netop en betingelse for deres forenelighed. Navnlig skal den pågældende medlemsstat i henhold til 2008-retningslinjernes punkt 146, litra c), for at påvise, at støtten virker som en tilskyndelse, godtgøre, at investeringen ikke ville være tilstrækkelig rentabel uden støtte. Hvis det anerkendes, således som sagsøgerne har gjort gældende, at risikoen for, at den omtvistede støtte får en konkret indvirkning på deres aktiviteter, er godtgjort alene på grund af, at støtten er nødvendig for de nævnte projekters eksistens, svarer dette til potentielt at give enhver virksomhed eller enhver borger status som interesseret part, hvis de nævnte projekter risikerer at få indvirkning på deres interesser, hvilket som anført i denne doms præmis 89 ikke kan antages. Derudover skal det bemærkes, at en sådan opfattelse af status som interesseret part i praksis ville gøre det muligt for sådanne virksomheder eller borgere systematisk at anfægte afgørelser om ikke at gøre indsigelse vedrørende støtte til miljøbeskyttelse, eftersom det som følge af, at støtten anses for nødvendig, automatisk ville være godtgjort, at der foreligger en risiko for en konkret indvirkning på deres situation.

- 101 Endvidere bemærkes, at de sagsøgende fiskeres argumentation i den foreliggende sag, som det i det væsentlige fremgår af replikken, ikke vedrører virkningerne af den omtvistede støtte i sig selv, men virkningerne af de beslutninger om at anlægge de havvindmølleparker, der er omfattet af de omhandlede projekter, som ifølge sagsøgerne navnlig indebærer et helt eller delvist forbud mod fiskeri samt tekniske begrænsninger, der gør det vanskeligt at drive fiskeri i de pågældende områder. Som anført af de intervenienter, der er indtrådt til støtte for Kommissionen, udgør søgsmålet til prøvelse af den anfægtede afgørelse således på sin vis blot en forlængelse af de søgsmål, som de sagsøgende fiskere har anlagt til prøvelse af de franske offentlige myndigheders afgørelser vedrørende disse projekter ved de nationale domstole. Det fremgår imidlertid af artikel 194, stk. 2, andet afsnit, TEUF, at traktaterne ikke berører medlemsstaternes ret til at fastsætte betingelserne for udnyttelsen af deres energiresourcer, deres valg mellem forskellige energikilder og den generelle sammensætning af deres energiforsyning (jf. i denne retning dom af 22.9.2020, Østrig mod Kommissionen, C-594/18 P, EU:C:2020:742, præmis 48).
- 102 Heraf følger, at selv om de sagsøgende fiskere kan have en interesse i ved de nationale domstole at anfægte de franske myndigheders afgørelser og valg vedrørende udnyttelsen af offshore-vindenergi på grund af denne udnyttelses potentielle indvirkning på deres situation, er dette forhold imidlertid ikke tilstrækkeligt til at give dem status som interesseret part inden for rammerne af en formel undersøgelsesprocedure vedrørende udbetaling af statsstøtte til de virksomheder, der deltager i gennemførelsen af de nævnte afgørelser og valg.
- 103 For det andet kan den omstændighed, at de sagsøgende fiskere, som de har anført, udøver en aktivitet af almen interesse, der har en særlig betydning og status i henhold til artikel 39 TEUF, i modsætning til, hvad de har gjort gældende, ikke tages i betragtning i den foreliggende sag.
- 104 I denne henseende skal det ganske vist i lighed med det af de sagsøgende fiskere anførte først bemærkes, at de formål, der er fastsat i artikel 39 TEUF, og som kan overføres på den fælles fiskeripolitik i henhold til artikel 38, stk. 1, TEUF, bl.a. består i at sikre landbrugsbefolkningen en rimelig levestandard, og at der ved deres gennemførelse bl.a. skal tages hensyn til landbrugserhvervets særlige karakter, der følger af landbrugets sociale struktur og af de strukturelle og naturbetingede forskelle mellem de forskellige landbrugsområder.

- 105 I den foreliggende sag skal det imidlertid bemærkes, at den omtvistede støtte ifølge den anfægtede afgørelses punkt 74-79 tager sigte på at udvikle produktionen af elektricitet fra vedvarende energikilder, navnlig med henblik på at bidrage til Den Franske Republiks mål om at øge andelen af disse energikilder i det endelige elforbrug. Disse mål har imidlertid intet at gøre med formålene med den fælles fiskeripolitik, der er defineret i artikel 39 TEUF.
- 106 Det bemærkes dernæst, at Domstolen med hensyn til tildeling af støtte såsom den omtvistede støtte, der er baseret på artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF, har fastslået, at en statsstøtte i overensstemmelse med denne bestemmelse skal opfylde to betingelser, hvoraf den første er, at den skal have til formål at fremme udviklingen af visse erhvervsgræne eller økonomiske regioner, og den anden, der er formuleret negativt, er, at den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Denne bestemmelse underlægger følgelig ikke støttens forenelighed en betingelse om, at den forfølger et formål af fælles interesse, og dette gælder uden indvirkning på den omstændighed, at de afgørelser, som Kommissionen har vedtaget med henblik herpå, skal sikre overholdelsen af EU-retten (dom af 22.9.2020, Østrig mod Kommissionen, C-594/18 P, EU:C:2020:742, præmis 19 og 20).
- 107 Spørgsmålet om, hvorvidt der, således som de sagsøgende fiskere har gjort gældende, skal tages hensyn til de formål af fælles interesse, der er omhandlet i artikel 39 TEUF, i forbindelse med undersøgelsen af den omtvistede støtte, er følgelig uden relevans i forhold til de betingelser, der er fastsat i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF, og som er nævnt i denne doms præmis 106. Der kan derfor ikke tages hensyn til dette spørgsmål ved vurderingen af deres status som interesserede parter. En interesseret parts ret til at fremsætte bemærkninger inden for rammerne af den formelle undersøgelsesprocedure og dermed, som anført i denne doms præmis 62, til at anfægte en afgørelse om ikke at gøre indsigelse, hvorved det forudsætningsvis afslås at iværksætte denne procedure, skal vurderes i lyset af formålet med denne, som navnlig er at give Kommissionen mulighed for at indhente alle de nødvendige udtalelser, når den på grundlag af en første undersøgelse af en støtte ikke har kunnet overvinde alle vanskelighederne ved bedømmelsen af, om støtten er forenelig med det indre marked (jf. i denne retning dom af 3.9.2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland m.fl. mod Kommissionen, C-817/18 P, EU:C:2020:637, præmis 76 og den deri nævnte retspraksis).
- 108 Endelig kan de angivelige risici for de omhandlede projekters indvirkning på fiskeriet i de berørte områder samt på fiskeressourcerne og havmiljøet, selv hvis de anses for godtgjort, under alle omstændigheder ikke udgøre et bevis for, at den omhandlede støtte er i strid med de formål, der er fastsat i artikel 39 TEUF.
- 109 Dels kan de formål, der er fastsat i artikel 39 TEUF, som følge af deres meget generelle karakter ikke drages i tvivl på grund af de nævnte projekters eventuelle negative indvirkning på de sagsøgende fiskeres aktiviteter.
- 110 Dels har de sagsøgende fiskere, som det allerede er anført i denne doms præmis 81, ikke en ubetinget ret til at anvende det offentlige maritime rum, der indgår i deres fiskeriområder, og som de selv har anført, er deres aktiviteter allerede underlagt begrænsninger som følge af den lovgivning, der finder anvendelse på disse. Som det bl.a. fremgår af de kort over deres fiskeriindsats, der er vedlagt stævningen, dækker de steder, hvor de omhandlede projekter er anlagt, i øvrigt kun en del af disse områder, og det er hverken gjort gældende eller godtgjort, at disse projekter kan bringe deres levestandard eller det ikke-industrielle fiskeris sociale struktur i disse områder i fare. Som det allerede er anført i denne doms præmis 80, påviser de dokumenter,

som Den Franske Republik har fremlagt, i modsætning til, hvad sagsøgerne synes at antyde, desuden de franske myndigheders vilje til at lade fiskeriet og de pågældende havvindmølleparker fungere side om side.

- 111 For det tredje har de sagsøgende fiskere i replikken gjort gældende, at de under alle omstændigheder har en søgsmålsinteresse i forhold til den anfægtede afgørelse som følge af de søgsmål, som nogle af dem har anlagt ved de nationale domstole mod driftstilladelserne for to af de omhandlede projekter.
- 112 Det er i denne henseende tilstrækkeligt at bemærke, at søgsmålskompetence og søgsmålsinteresse ifølge fast retspraksis er to særskilte betingelser for, at en sag kan antages til realitetsbehandling, som en fysisk eller juridisk person skal opfylde kumulativt for at kunne anlægge et annulationsøgsmål i henhold til artikel 263, stk. 4, TEUF (jf. dom af 17.9.2015, Mory m.fl. mod Kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis). Selv om sagerne for de nationale domstole giver de sagsøgende fiskere en søgsmålsinteresse i forhold til den anfægtede afgørelse, skal det imidlertid bemærkes, således som det bl.a. fremgår af den i denne doms præmis 62 nævnte retspraksis, at spørgsmålet om, hvorvidt en sagsøger er en interesseret part som omhandlet i artikel 1, litra h), i forordning 2015/1589 og dermed kan anfægte en afgørelse om ikke at gøre indsigelse, er relateret til sagsøgerens søgsmålskompetence.
- 113 Det følger af det ovenstående, at de sagsøgende fiskere ikke i tilstrækkelig grad har godtgjort, at der er risiko for, at den omtvistede støtte har en konkret indvirkning på deres situation. Søgsmålet til prøvelse af den anfægtede afgørelse må derfor afvises, for så vidt som det vedrører sagsøgerne.

Hvorvidt sagsøger 1 har status som interesseret part

- 114 For så vidt angår sagsøger 1, der er et kooperativ oprettet af fiskerne i Le Tréport og de omkringliggende havne for at dele omkostningerne ved køb og videresalg af brændstoffer, smøremidler og fedtstoffer (jf. denne doms præmis 1), bemærkes, at dennes aktivitet er afhængig af kundernes økonomiske beslutninger og ikke af udbetalingen af den omtvistede støtte. Der er således under alle omstændigheder ikke nogen forbindelse mellem denne udbetaling og udviklingen af denne aktivitet, så meget desto mere som denne kundekreds, således som det fremgår af de bilag til stævningen, der er fremlagt herom, ikke er begrænset til de sagsøgende fiskere, men omfatter ca. 70 erhvervsdrivende, der er registreret i Hauts-de-France, Normandiet og Bretagne. Hertil kommer, at kortene over trafiktætheden for de fartøjer, som tilhører sagsøger 1's kunder, som også er blevet tilført sagsakterne, angiver et større aktivitetsområde end de sagsøgende fiskeres. Det følger heraf, at det under alle omstændigheder ikke er godtgjort, at der er risiko for, at den omtvistede støtte har en konkret indvirkning på sagsøgerens situation, og at denne sagsøger ikke kan anses for en interesseret part. Følgelig må søgsmålet til prøvelse af den anfægtede afgørelse ligeledes afvises, for så vidt som det vedrører denne sagsøger.
- 115 Henset til samtlige ovenstående betragtninger, og uden at det er fornødent at undersøge Kommissionens argumentation om, at sagsøgerne ikke har en særlig stilling som omhandlet i dom af 15. juli 1963, Plaumann mod Kommissionen (25/62, EU:C:1963:17), og navnlig om, at deres stilling på markedet ikke i væsentlig grad er berørt af den omtvistede støtte, må det konkluderes, at ingen af sagsøgerne kan anlægge sag til prøvelse af den anfægtede afgørelse.
- 116 Sagen må derfor afvises.

Sagsomkostninger

- 117 I henhold til procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 118 Da sagsøgerne har tabt sagen, tilpligtes de at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.
- 119 Da Rettens vicepræsident ved kendelse af 2. juli 2021, Bourel m.fl. mod Kommissionen (T-777/19 R, ikke trykt i Sml., EU:T:2021:407), udsatte afgørelsen om omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler, skal der træffes afgørelse om disse omkostninger. Da sagsøger 6-11 tabte denne sag, tilpligtes de at betale omkostningerne i forbindelse med denne sag i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.
- 120 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, bærer Den Franske Republik sine egne omkostninger.
- 121 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 3, kan Retten træffe afgørelse om, at andre intervenienter end de i stk. 1 og 2 nævnte skal bære deres egne omkostninger.
- 122 I den foreliggende sag tilpligtes de andre intervenienter end Den Franske Republik at bære deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Niende Udvidede Afdeling):

- 1) **Sagen afvises.**
- 2) **Coopérative des artisans pêcheurs associés (CAPA) Sarl og de øvrige sagsøgere, hvis navne fremgår af bilaget, betaler sagsomkostningerne.**
- 3) **David Bourel og de øvrige sagsøgere i sag T-777/19 R, hvis navne fremgår af bilaget, betaler sagsomkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler.**
- 4) **Den Franske Republik, comité régional des pêches maritimes et des élevages marins des Hauts-de-France (CRPMEM), Fonds régional d'organisation du marché du poisson (FROM NORD), Organisation de producteurs CME Manche-Mer du Nord (OP CME Manche-Mer du Nord), Ailes Marines SAS, Éoliennes Offshore des Hautes Falaises SAS, Éoliennes Offshore du Calvados SAS, Parc du Banc de Guérande SAS, Éoliennes en Mer Dieppe Le Tréport SAS og Éoliennes en Mer Îles d'Yeu et de Noirmoutier SAS bærer hver deres egne omkostninger.**

Van der Woude

Costeira

Gratsias

Kancheva

Perišin

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. september 2021.

Underskrifter